1.3. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

В 2017 РОЦІ БУЛИ ОПУБЛІКОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ТЕМАТИЧНОГО ОПИТУВАННЯ СУДДІВ РІЗНИХ РІВНІВ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ ЩОДО СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА В СУДОВО-ЕКСПЕРТНІЙ ПРАКТИЦІ В УКРАЇНІ[1]

Реферат. Редакція журналу реферує результати тематичного опитування суддів щодо того, у якому процесуальному статусі має існувати судова експертиза із застосуванням поліграфа в Україні. Питання має прямий практичний вимір: від відповіді залежить, чи розглядати психофізіологічні дослідження з поліграфом як самостійний вид судової експертизи, чи як складник судово-психологічної експертизи. Результати оприлюднено 21 грудня 2017 р. на міжвідомчому науково-практичному семінарі «Використання комп'ютерного поліграфа при проведенні окремих видів судових психологічних досліджень», що відбувся в Київському науково-дослідному інституті судових експертиз. Опитування тривало впродовж 2015–2017 рр., у ньому взяли участь 400 суддів різних рівнів і кваліфікації, які погоджуються з використанням поліграфа в судово-експертній практиці. Респондентам поставили запитання: «Як ви вважаєте, в якому статусі повинна бути судова експертиза із застосуванням поліграфа?» Варіант «окремий вид судової експертизи» обрали 44 судді (11 %), «окремий підвид судової психологічної експертизи» 124 (31 %), «винятково в межах судової психологічної експертизи» 232 (58 %). Отже, майже дев'ять із десяти опитаних (89 %) пов'язують застосування поліграфа із судово-психологічною експертизою, а понад половину вважає, що поліграф має використовуватися лише в її межах. Самостійний вид експертизи підтримав приблизно кожен дев'ятий респондент. Тлумачачи ці дані, слід зважати на склад вибірки: опитано лише суддів, які вже погоджуються з використанням поліграфа, тому результати відображають уявлення прихильників методу про його процесуальну форму, а не ставлення всього суддівського корпусу до поліграфа. Реферат не розкриває, як формувалася вибірка і хто проводив опитування. Для судових експертів-психологів і поліграфологів, а також для розробників нормативних актів у сфері судової експертизи ці результати становлять інтерес як емпіричний аргумент на користь розгляду досліджень із застосуванням поліграфа в системі судово-психологічної експертизи.

Ключові слова: поліграф, опитування суддів, судово-психологічна експертиза, статус експертизи із застосуванням поліграфа, вид судової експертизи, КНДІСЕ, психофізіологічне дослідження, судово-експертна практика.

In 2017, the Results of a Thematic Survey of Judges of Various Levels and Qualifications on the Scope of Polygraph Use in Forensic Expert Practice in Ukraine Were Published

Abstract. Whether polygraph examination should be treated in Ukraine as an independent type of forensic examination or as part of forensic psychological examination has direct consequences for how such examinations are ordered and performed. This editorial review summarises a thematic survey of judges of different court levels and qualifications on this question. The results were presented on 21 December 2017 at the interagency research and practice seminar on the use of the computer polygraph in certain types of forensic psychological research, held at the Kyiv Scientific Research In-

stitute of Forensic Expertise. The survey ran from 2015 to 2017 and covered 400 judges who agree with the use of the polygraph in forensic practice. Respondents were asked what status forensic examination using a polygraph should have. Forty-four judges (11%) favoured a separate type of forensic examination, 124 (31%) a separate subtype of forensic psychological examination, and 232 (58%) its use exclusively within forensic psychological examination. Thus, almost nine in ten respondents link polygraph use to forensic psychological examination, and a majority would confine it to that framework, while only about one in nine supports an independent type of examination. The sample, however, included only judges already supportive of the polygraph, so the findings reflect the views of proponents on its procedural form rather than the attitudes of the judiciary as a whole; the review does not disclose how the sample was formed or who conducted the survey. For forensic psychologists, polygraph examiners and those drafting regulations on forensic expertise, the data offer empirical support for placing polygraph-based examinations within the system of forensic psychological examination.

Keywords: polygraph, survey of judges, forensic psychological examination, status of polygraph examination, type of forensic examination, Kyiv Scientific Research Institute of Forensic Expertise, psychophysiological examination, forensic practice.

Першоджерело: *Використання комп'ютерного поліграфа при проведенні окремих видів судових психологічних досліджень : міжвідомчий науково-практичний семінар (Київ, 21 груд. 2017 р.; місце проведення — КНДІСЕ). Реферат оприлюднено в журналі 18.11.2019.*

References

1. V 2017 rotsi buly opublikovani rezultaty tematychnoho opytuvannia suddiv riznykh rivniv ta kvalifikatsii shchodo sfery zastosuvannia polihrafa v sudovo-ekspertnii praktytsi v Ukraini [In 2017, the Results of a Thematic Survey of Judges of Various Levels and Qualifications on the Scope of Polygraph Use in Forensic Expert Practice in Ukraine Were Published] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2019. Vol. 4, No. 6 (24). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1040-v-2017-rotsi-buli-opublikovani-rezultati-tematichnogo-opituvannya-suddiv-riznikh-rivniv-ta-kvalifikatsiji-shchodo-sferi-zastosuvannya-poligrafa-v-sudovo-ekspertnij-praktitsi-v-ukrajini (onovlena versiia vid 11.03.2020). [in Ukrainian].